

opinió

RESPECTE I SOROLL

L'educació escolar és un afer públic i, en conseqüència, forma part de l'agenda temàtica dels mitjans de comunicació. I així, un dimarts al vespre segueixo un programa de TV en què es dibuixa, des de la sala de muntatge, un mosaic sobre els mestres. Al cap de poques hores, un dijous al matí, escolto una programa radiofònic en què, excitats i ignorants, quatre tertulians critiquen idees i corrents pedagògics, barrejant i confonent pedagogies actives, desescolaritzadors i reformes.

Tot i que la crisi econòmica modula alguns comentaris i fins i tot algun articulista piròman s'ha reconvertit en bomber, els darrers anys han deixat un impressionant reguitzell de perles sobre l'escola. S'opina sense estudiar i després ens queixem si els nostres adolescents fan el mateix. D'exemples, n'anem plens. Es fa l'elogi de la repetició del curs com a únic mecanisme per instaurar el rigor, quan en els millors països en matèria educativa és l'últim, i mai l'únic recurs. Es parla de d'escola activa, de les pedagogies progressistes, sense precisar, des d'una generalització sense context, com si poséssim en un mateix sac totes les tendències artístiques, historiogràfiques, científiques del segle XX. Perquè es permeten alguns columnistes aquestes frivolitats amb la història de l'educació europea? La categoria d'expert educatiu està sota sospita, excepte quan aquests experts detallen les calamitats del sistema. Llavors i com per art de màgia, l'articulista es converteix en un "creient". S'imputen a un determinat gremi (hem rebut tots: pedagogs, psicopedagogs, professionals diversos) els mals de l'educació, la qual cosa no deixa de ser una forma encara més clara de gremialisme que a més ignora l'autonomia pràctica de molts docents i la forta resistència als canvis d'allò que Tyack i Cuban anomenen la "gramàtica escolar", l'estructura profunda de la institució educativa. L'articulista banalitzava noms i models i (constructivisme, comprensivitat, comunitat educativa...) i després critica el concepte des de la mateixa caricatura que ell mateix han construït. El nominalisme que s'utilitza és, com a mínim, simètric a la retòrica que envolta l'educació i que figura que es vol denunciar. L'apel·lació a l'educació per a sortir de la crisi sona, després

de tanta superficialitat, a sarcasme. La hipocresia regna en elogis cap a l'educació, combinats amb un desdeny cap a un servei subaltern anomenat escola o institut.

És cert que l'articulisme, com les tertúlies i els debats televisius són gèneres que tenen les seves servituds. I segurament que l'article que ara mateix llegiu, incorre en alguns dels defectes que critico. En qualsevol cas, l'efervescència i el debat en l'opinió publicada sobre l'educació és un fenomen comú als països veïns; i denota problemes culturals estretament vinculats a la irrupció desvergonyida de la societat espectacular. La qüestió es complica si els diagnòstics per sortir del túnel, per donar resposta als desafiaments que el consum i una economia amoral han llançat a l'educació, són localistes (la LOGSE com a pecat original), de curt abast (repetir o no repetir curs, aquesta és la qüestió), corporativistes (es busquen culpables, per tal que el tertulià, ciutadà, pare, professor, pugui seguir eludint les pròpies responsabilitats) i instrumentalitzats políticament (el sàinet ibèric de la "educación para la ciudadanía", com a exemple).

Un divendres, en una escola de la meua ciutat, un grup de nens i nenes de sisè de primària, responsables, arribats al nostre país fa pocs anys, m'explicaven en un català impecable les seves estratègies a l'hora de rebre els companys novinguts que, ara, en petites proporcions, van venint. A la tarda, criatures molt petites exposen en una aula magna plena de companys atents i silenciosos, els seus experiments científics, amb micròfons i powerpoints. A la nit, una vintena d'alumnes de tercer d'ESO, representants, ells també, d'un alumnat tractat amb frivolitat, es reuneixen amb el seu professor, al voltant d'unes pizzes en un restaurant per discutir acaloradament sobre l'última novel·la de Paul Auster. És en entorns així, fora de focus, amb senzillesa i responsabilitat on es reconstrueix la "paideia", l'educació comuna, el bé comú. Amb menys soroll, més estudi i molt de respecte.

Antoni Tort i Bardolet